

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund
Årgang 64 . Nr. 6

Juni
1979

AG

Grønlands
eneste
landsdækkende
avis

ATUAGAGDLIUTIT
GRØNLANDSPOSTEN

HARLANG & TOKSVIG BLADFORLAG A/S

Dr. Tværgade 30 · 1302 København K · Tlf. (01) 13 86 66

Annoncekontor i Danmark

Chr. Tom Petersen
Academia Sorana

efter tegning af Christian Tom-Petersen

SORANER-BLADET

JUNI 1979

64. ÅRGANG

NUMMER 6

Hjemmestyrets indførelse i Grønland 1. maj 1979

Mange gamle soranere har i tidens løb øvet en god indsats i Grønland. Blandt de nulevende er landsprovsten *Jens Christian Chemnitz* (S 56), hvis prædiken i Godthåb kirke på dagen for hjemmestyrets indførelse og det første grønlandske landstings åbning den 1. maj 1979 bringes her for at markere denne skelsættende begivenhed i Grønlands historie — den vigtigste siden Hans Egedes ankomst til Grønland i 1721.

— Nåde være med jer og fred fra Gud vor Fader og Herren Jesus Kristus. Amen!

»Er Gud for os, hvem kan da være imod os?« Sådan skriver apostelen Paulus til menigheden i Rom. Fra gammel tid har disse ord stået skrevet på prædikestolen her i Godthåb kirke. Utallige kirkegængere har gennem generationer fæstnet deres øjne på dette skriftsted og hentet styrke til at leve dagligdagens liv i kald og stand. — I denne kirke har der siddet mennesker fra alle egne af vort land, og efter endt uddannelse her som kateketer og lærere er de draget ud for at arbejde blandt deres landsmænd i kirkens og skolens og samfundets tjeneste. Det blev ofte på en ensom og byrdefuld post, disse mennesker kom til at virke, og da kan jeg tænke mig, at de har mindedes skriftordet fra denne kirke her og suget næring af det. Selv efter et helt livs slid har de sikkert ikke kunnet se, hvad vi kan se i dag: Deres gerning bar frugt. Vi, deres efterkommere, vi som i dag udgør den grønlandske kirke og det grønlandske samfund, vi nyder godt af deres slid-somme virke.

Den, der sådan lever i tillid til og tro på Guds velsignelse i alle livets forskellige til-

skikkelser, kan med fortrøstning begynde hver ny dag med at sige: »Er Gud for os, hvem kan da være imod os?« Sådan kan den sige, der véd, at velsignelsens indhold — sagt med få ord — er den kærlighed, som Gud har åbenbaret for os i sin søn Jesus Kristus — en kærlighed, der holder os oppe livet igennem, ja, udover dødens uafviselige grænse.

Guds kærlighed i Jesus Kristus er for den kristne livets eneste sande grundvold.

Det ord, som står skrevet her på prædikestolen, vil også vi samle os om ved guds-

tjenesten på denne dag — den første dag i en ny og skelsættende epoke i vort lands historie.

Med kimning fra alle kirker og skolekapper her i Grønland har vi allerede på festlig vis budt velkommen til dagen for hjemmestyrets indførelse og åbningen af den første landsingssamling.

Hvad mange mennesker både i Grønland og i Danmark i fællesskab har arbejdet på gennem adskillige år, hvad vi som folk har sagt ja til ved hjemmestyrefastemningen i januar og har set frem til med forventning, bliver nu virkelighed.

Sammen med vores dronning og prins Henrik, som glæder os ved igen at være imellem os på en stor mærkedag for både Danmark og Grønland, sammen med repræsentanterne for regering og folketing og ikke mindst sammen med vore nyalgte repræsentanter i landstinget indleder vi som folk og menighed denne store dag med at samles her i kirken. Det betyder, at vi bærer vort arbejde og vor fremtid frem for Gud og lægger den i hans hænder med bøn om hans velsignelse. Og vi lovsynger Gud og takker ham for livet, han

gav os i Jesus Kristus, hans liv og død og opstandelse.

Nu er fundamentet til det hus, der skal bygges i fremtiden, lagt. Det næste bliver at bygge selve det hus, som skal være et hjem for os alle i Grønland. Målet, vi skal have i sigte forude, må være, at alle må opleve og føle, at her rejser der et hus, som både bliver et godt værn mod kræfternes stærke spil i vort arktiske land, og som ikke mindst bliver et trygt og levende hjemsted for alle os, der omslutter vort land med kærlighed og taknemmelighed.

Vi har valgt jer, der indtræder i det nye landsting, til sammen med os og på vore vegne at virkeliggøre dette store mål. Vi stoler på, at I hver især vil gå ind i denne tjeneste for jeres landsmænd. De har betroet jer et ansvarsfuldt og forpligtende hverv.

Lad mig derfor igen minde jer om skriftens ord: »Er Gud for os, hvem kan da være imod os?« Ligesom andre før jer fik disse ord med sig fra denne kirke, sådan vil også vi i dag give jer de samme ord med som et grundlag, der er værd at bygge på i jeres kommende arbejde. Amen!

1200 år efter Valborg:

Valborgbål i Sverige Tyskland — og i Sorø

af redaktør JØRGEN BLIX

Den 30. april i år blev der, som altid på Valborgaften, holdt »overskæring« på Sorø Akademis skole, og eleverne fra 3.g brændte dukker af lærere på det nordiske majnatsbål i Sønderskov.

Det er mange lokale og internationale skikke, der er smeltet sammen i akademisternes overskæringsfest. Den ældste rod til skikken er naturligvis selveste Valborg, en from og klog engelsk prinsesse, der missionerede i Tyskland i 700-tallet. Hun grundlagde og styrede en række klostre i Vesttyskland som abbedisse og blev gjort til helgen — og i år er det lige netop 1200 år siden, Valborg døde, og 1. maj blev hendes helgendag.

Valborg blev knyttet til den nordiske, hedenske forårsfest, og i Sverige brænder man bål Valborgaften, og det gør man forresten også i Tyskland, hvor det er Walpurgisnacht den 30. april. Vi har også brændt bål i Danmark i forbindelse med majfesten, specielt vist i Jylland, men i Danmark er bålet ellers flyttet til Sankthansaften.

Åbningen af jernbanen 1856

En tredje linje til overskæringsfesten går tilbage til åbningen af den vestsjællandske jernbane i 1856. Akademisterne valfartede til jernbaneoverskæringen ude i skoven og morede sig med at lægge mønter på skinnerne, så

de blev kørt flade af lokomotiverne. Det blev fast tradition, at eleverne drog samlet til overskæringen den 30. april. Fra første maj byttede drengene den sorte vinterhue med den hvide hue, der hørte til uniformen om sommeren, så det var sidste aften, afgangsklasserne bar den sorte hue — og de lagde Phoenix-knapper og penge på skinnerne, og mange soranere fra de årgange har i et gemme en flad knap eller mønt...

Ved overskæringen blev det også skik, at drengene røg tobak, og mangen lille akademist har haft sit første kvalmende møde med nikotinen ved skinnerne i skoven.

Det første Valborgbål 1937

Den gamle overskæringsfest holdt sig i 80 år, men i 1936 blev den forbudt. Statsbanerne havde indført lyntog og ville ikke have drengene til at lege på skinnerne mere. Akademisterne fik besked om, at de ikke måtte gå længere end til navnebøgen.

Det følgende år fandt 3.g'erne på at brænde bål i skoven. Det var jo Valborgaften, de plejede at drage i skoven, og det lå meget nær at lave en Valborgfest, der på værdig vis kunne afløse overskæringen. I al hemmelighed forberedtes den første bålfeest i rævebakkerne af det hold 3.g'ere, der tog studentereksamen i 1937.

En af dem var senere skovrider Mats Lorenzen, Førsløvgård, der var søn af skovrider Lorenzen, Sorø, og han fik til opgave at spørge hjemme, om han og hans kammerater måtte få et bål i skoven. Skovrider Lorenzen sørgede for bålet, og det blev en meget smuk balfest. Blandt dem, der stod ved det første Valborgbål, var Soransk Samfunds formand Palle Tårnhøj (S 37).

En af de vordende studenter, senere magister Bjørn Poulsen, Heretica-redaktør, forlagskonsulent hos Wivel og Gyldendal, forfatter og i begyndelsen af 60'erne meget læst for sin bog »Ideernes krise i ånds liv og politik«, skrev en sang til denne første Valborgbalfest:

Bjørn Poulsens bålsang

»Stærkt vælded' krydrede urter i skoven,
bøge stod tigrå mod daghimlens skyr.
End tegnes knoppernes virvar foroven
vester bag stammer aprildagen flyr.
Højt lad os blusse vort Valborgbål,
majsolen giver vor vandring mål,
solildens billed'
mod himmelen hæved'
højbavnens lue for forårets vind.
Tegn har vi stilled,
og håb har vi krævet,
vækst over marker og vækst i vort sind.

Fra det første Valborgbål husker man, at en enkelt akademister brændte sin sorte hue, og det blev tradition, at de vordende realister og studenter brændte deres sorte huer.

Hvornår begyndte man at brænde lærerdukker?

Til den nye balfest føjedes endelig en ny skik, idet 3.g'erne begyndte at lave dukker af nogle udvalgte lærere hvert år, bære dukkerne i procession til bålet, holde rettergang med efterfølgende dødsdom »in absentia« og brænde dukkerne på bålet. Jeg har rent umiddelbart ikke kunnet få oplyst, hvilken årgang der har grundlagt skikken med at brænde dukker af lærerne — det ville være morsomt, hvis soranere af den årgang i historiens interesse ville skrive enten til Soraner-bladet eller til mig.

Det har nemlig været en livskraftig tradition. Også i år bar 3.g'erne lærerdukker i procession til bålet i Sorø Sønderkov, hvor de blev brændt efter rettergangen.

Valborgaften i år var den koldeste i mands minde, men omkring 125 elever trodsede kulden. De vendte hjem fra skoven med forblæste fakler, og på hovedtrappen sang de vordende studenter: »Når vildgåsen larmer« og »Høje Nord«. Bagefter løb alle til »Trekanten«, hvor en af årgangens klassikere, Ole Kjuel, holdt overskæringstalen, som det stadig hedder, i skæret af de sidste fakler.

Han havde nogle muntre hip til Sorø Akademis badeanstalt, duften i alumnernes spisesal, rektor og en velformuleret lærer og udbragte derefter et soranerleve for skolen — tre kolde og tre lange, som han kom til at sige. Og så sluttede det med, at »de ni sangstærke« fra afgangsholdet sang »Der står et træ ved gymnasiets port« — og pludselig var det, som om vinden stilnede en smule og det første forår sneget sig ind over den gamle skole.

Jørgen Brix.

Brev fra Botswana

Brev fra vor udsendte medarbejder, adjunkt P. Hjortgaard Christensen i Botswana.

Gaborone, 25/4 79.

Kære alle!

Som jeg aftalte med Erik, sender jeg et kort over Botswana. Samtidig sender jeg vedlagte bog »The guide to Botswana«, som I måske også kan have glæde af.

I øvrigt er alt vel her i Botswana. Vi har ferie i øjeblikket. Vi har søgt visum til Sydafrika, og hvis vi får det, tager vi en uges tid til Durban. Senere har vi planlagt en tur til den nordlige del af landet, hvor der er et rigt dyreliv (løver, elefanter etc.), men det kræver en del campingudstyr, som vi regner med at købe i Sydafrika.

Skolen, jeg er på, er kun to år gammel. Jeg underviser udelukkende i matematik (26 lektioner om ugen). Standarden er meget ringe. Desuden er der 40 elever i hver klasse, og vi kan ikke få bøger til dem, så det kan til tider være lidt besværligt.

Vi er 14 lærere på skolen, 5 europæere og 9 afrikanere, flinke mennesker allesammen.

Vi bor jo i hovedstaden Gaborone. Det er

efterhånden en stor by, omkring 40.000 indbyggere, men en tredjedel af dem bor i et stort slumkvarter i byens udkant (det er for øvrigt dér, min skole ligger). Vi kan købe næsten alt her i byen, fordi Botswana driver en udstrakt handel med Sydafrika (de hører under samme toldområde). Priserne er nogenlunde som hjemme, kun oksekød og vin er meget billigt.

Der cirkulerer rygter her i Gaborone om, at Worm har fået sin tredje bøde for at køre i venstre side! Det var måske en idé at sende Worm til Botswana — vi har venstrekørsel.

Man kan købe mere detaljerede kort over de fleste områder i Botswana (1:50.000). Hvis I er interesserede, kan I skrive.

Hilsen til alle!

Per Hjortgaard.

Min adresse: c/o P. Christensen, Naledi Secondary School, P.O. Box 759, Gaborone, Botswana.

Stof til septemnummeret udbedes snarest — senest den 1. august.

Red.

En dansk vinbondes viderværdigheder

af ATHON TH. ANDERSEN (R 33)

Medio august 1927 mødte ca. 40 drenge op på »Vænget« på Sorø Akademi. De første pædagogiske spirer holdt deres indtog!

Drengene i de første mellemskoleklasser havde hidtil boet på kamrene øverst oppe i hovedbygningen. Drøjeriet florerede jo stærkt, når 11 års drenge skulle være »slaver« for kammerduksen, der enten gik i 1.g eller realklassen.

Derfor havde man nu besluttet, at I og II mellem samt de »svageste« i III mellem skulle bo for sig selv.

Man fik endda antaget frk. Thiele, som ventedes at opfylde de behov, som man formodede, at små drenge måske endnu kunne have til et moderligt islæt.

På det tidspunkt var jeg selv 10 år — men når jeg fyldte 11 den 29. september, regnede man med, det nok kunne gå an.

Sorø Akademi blev min trettende skole — men jeg havde kun haft 9 måneder til at lære dansk i, da jeg kom fra Lausanne og tidligere kun havde gået i skole i Paris og London.

Det blev en barsk affære, og selvfølgelig blev jeg oversiddet. Det var min moders højeste ønske, at jeg skulle blive præst engang — men da jeg aldrig i min skoletid formåede at forlade den nederste trediedel i samtlige klasser, måtte hun efterhånden se sine drømme forsvinde i den blå luft.

På Vænget havde vi imidlertid skolehaver, og dér fandt jeg trøst for al den tort og svie, jeg måtte lide især i aritmetik og kemi.

Engang jeg havde fået en præmie for en have, spurgte dommeren mig, hvad jeg ville være, når jeg blev stor, og svaret kom prompte: »Frugtavler!« Dommerkomiteen udvekslede øjekast: Nå, jeg var altså alligevel tosset! Og

komiteen var lovligt undskyldt, for der var kun fem frugtplantager i Danmark dengang.

Men som 12—13 års drenge dengang vidste vi næsten allesammen, hvad vi ville være som voksne. I dag er der jo mange på 28, som endnu ikke har fundet ud af det. Svend Ranvig ville fx være lærer på Sorø Akademi. Olav Seidenfaden ville være officer. Torben Elverdams og Jørn Jensen jurister. Thorkild Sanders præst — o.s.v. o.s.v. Og vi nåede ca. 16 ud af 20 alle vore mål.

Selvstændig frugtavler blev jeg imidlertid aldrig. For mig var det meget sjovere at bestyre større frugtplantager for millionærer.

Jeg lærte en utrolig masse af disse millionærer — som for resten selv havde tjent deres millioner.

Den af dem, der gjorde størst indtryk på mig, var dr. med. H. C. Hagedorn, som var skaberen af det nuværende Nordiske Insulin Laboratorium i Gentofte.

Da jeg i sin tid skulle tiltræde min plads som bestyrer af hans frugtplantage, sagde han til mig: »Hr. Andersen — alt, hvad jeg har rørt ved i mit liv, har jeg fået til at give penge — men denne infame plantage giver kun underskud ...«

Mange år senere, da opgaven forlængst var løst tilfredsstillende, skulle jeg prøve mine kræfter på Skelskør Frugtplantage. *J. Heilmann*, der dengang var direktør for foretagendet — for øvrigt gl. Soraner — og jeg var blevet enige om de fremtidige linier for plantagen, men sønnen Henrik vendte kort tid efter tilbage fra sin uddannelse i Tyskland, og hans antipati mod mig blev hurtigt så stor, at jeg kort tid efter fik min afsked på gråt papir.

Det blev mit livs største fiasko. Senere kom jeg dog ind under rolige forhold og begyndte at eksperimentere med vin, fremstillet af dansk frugt.

Der er ikke de store penge at hente i frugtavlen — men på Skelskør Frugtplantage opdagede jeg hurtigt, at det er i forarbejdningen af frugten, de største økonomiske chancer findes.

Mine forsøg med vinen var i mange år kun beskedne — men efterhånden som kvaliteten bedredes, steg mit forbrug af vin, og da jeg samtidig fik flere og flere gode venner, som også kunne lide vinen, kom det øjeblik, hvor jeg måtte se i øjnene, at jeg vist igen måtte

lave en lille kirsebærplantage for at kunne dække behovet.

Få år efter plantningen havde teknikken udviklet sig så hurtigt, at det blev mere og mere almindeligt at ryste kirsebær og solbær ned med maskine — og med ét slag havde vi et billigere råprodukt i kirsebær og solbær til vinfremstilling end den bedste vindruer. Og kvalitetsmæssigt mere stabilt, taget år for år.

Nogle velhavende venner spyttede i bøssen, selv en sparekasse lånte mig penge, og nu står der en såre beskeden lille fabrik, som, hvis produktionskapaciteten blev fuldt udnyttet, godt kunne præstere en lille halv million liter vin om året. Vinen er så småt ved at komme i handelen — og minsandten om det ikke ser ud til, at de mennesker, som er faldet over den i handelen og har købt en tilfældig flaske, køber den igen, når de næste gang skal have vin.

Vinen ligger i prisklasse med de billige vine — og så får man ikke engang hovedpine dagen efter!

Der har været mange og lange drøje forhandlinger med de offentlige myndigheder, inden vi nåede så langt — men jeg har mødt en storartet hjælpsomhed hos embedsmændene, der skal varetage statens interesser under forskellige former. Ikke mindst har Teknologisk Institut i Aarhus været mig til stor hjælp — for nok findes al viden om vinfremstilling i Danmark af danske frugter — men denne viden skal stykkes sammen mange forskellige steder fra.

Der er en lang vej at gå, fra man fremstiller vin i 25 liters balloner ved oliefyret hjemme i kælderen og til at kunne sælge den i konkurrence med det hav af vine, der står på butikens hylder.

En humlebi kan ikke flyve efter alle aeronautiske principper, da dens vingefang ikke står i forhold til dens legemsvægt. *Det véd humlebien bare ikke*, og derfor flyver den. Den samme naive optimisme gør sig også gældende her på *Château Lilleknold*.

Aton Th. Andersen (R 33).

Hans Henrik Stevenius Nielsen (S20) 8/9 1902—13/4 1979

Hans Henrik var født og opvokset i Sorø. Hans far var tidligere sergent i gendarmeriet og senere overbetjent i landpolitiet Daniel Nielsen, der døde i 1951, 89 år, hans mor Eva døde i 1954, 85 år. De gav deres tre børn et godt hjem at vokse op i. Fra 1909 til 1913 gik Hans Henrik i Annette Kaysens drengeskole og kom i 1913 på Sorø Akademis skole, hvorfra han udgik i 1920 som matematisk student. Som nybagt cand. polyt. kom han i 1925 til a/s Dansk Svovlsyre- og Superphosphat-Fabrik

(senere Superfos), hvor han på grund af sin enestående dygtighed 20 år efter blev administrerende direktør.

Hans Henrik var en meget flittig og særdeles dygtig ingeniør, og der blev kaldt på ham fra mange sider: Han blev efterhånden medlem af utallige bestyrelser og kommissioner, bl.a. medlem af atomenergikommissionen, medlem af rigsretten, formand for bestyrelsen for Hellesen's, Store Nordiske, styrelsesrådet for Den Kgl. Grønlandske Handel, Carlsbergfondets Bryggeriråd og Bikuben for blot at nævne nogle enkelte.

Han deltog i et hav af konferencer i indland og udland og var medlem af adskillige videnskabelige selskaber. Han var højt dekoreret og var bl.a. Kommandør af Dannebrog.

Allerede i 1964, 62 år gammel, sagde han da også, at han nu ville »skippe« et eller to hverv om året — dels for at yngre kræfter kunne komme til, dels for at nå at afvikle alle sine gøremål, inden han fyldte 75!

Igennem sit 43-årige ægteskab med Grete havde han ved sin side en kone, der på alle måder og måske ikke mindst under de utallige konferencer i udlandet var til enorm støtte for ham.

Allerede i sin Sorøtid dyrkede Hans Henrik musikken. Han spillede cello ved koncerter, bl.a. i »Sorø Lokalorkester«, men vel nok helst i en strygekvartet, og han fortsatte med kammermusikken hele sit liv, ofte sammen med fortrinlige kunstnere i København, indtil han for få år siden skænkede sit enestående instrument til offentlig brug. At han netop valgte celloen, var typisk for ham: Dens tone stemte bedst med hans sind.

I sine sidste år var Hans Henrik alene og syg. Han var slidt op. Han var en god ven og vil længe blive savnet.

Hans søster Elisabeth (S 15), der var hollandsk gift, døde i japansk koncentrationslejr i 1945, hans ældre søster Martha (R 11), hvis mand Tor Anda døde i 1978, bor i Norge.

Max Ebert (S 35).

Fodboldnyt

Succes for Akademiets lærere i firma-fodbold

Akademiets lærere har i vintersæsonen 1978—1979 deltaget i Sorø Firmasports indendørs fodboldturnering for første gang i skolens historie; vi stillede op i 2. division mod 9 andre firmaer, som vi alle mødte to gange.

Resultatet overgik vore vildeste fantasier. Vi startede med den sportslige indstilling, at det vigtigste ikke var at vinde, men at være med. Men da vi ud af de 8 første kampe vandt de 3 og spillede 4 uafgjort, begyndte vi at få smag for sejrns sødme; vi gik i hård træning under ledelse af vores dynamiske træner Svend Pilegård; bl. a. spillede vi træningskampe mod eleverne, som vi dog kun nåede at se bagfra.

Resultaterne af denne hårde træning udeblev ikke; ud af de følgende 6 kampe vandt vi de 5 og spillede den sidste uafgjort, så vore beregnere kunne fortælle os, at vi i de sidste 4 kampe behøvede 7 points for at vinde turneringen; men vi fik kun 6 points og havde derfor så småt indstillet os på at nøjes med

Ved præmieoverrækkelsen viste det sig imidlertid, at indbyrdes kampe og ikke målscoren

Ved præmieoverrækkelsen viste sig imidlertid, at de indbyrdes kampe og ikke målscoren var afgørende for placeringen, og da vi havde spillet uafgjort 4—4 og vundet 3—2 over Bosal-Scanmeat, kunne vi hjemføre 1.-præmien.

Det var et stort øjeblik, som utvivlsomt vil gå over i skolens historie, da den skinnende flotte tinpokal blev fremstillet til almindelig beundrende beskuelse på Akademiets lærerværelse den 6. april 1979.

Mændene bag succes'en var foruden træneren Svend Pilegård holdlederen Jon Villadsen, målmanden Steen Jensen, all-round spilleren Ulrick Jeppesen, forsvarsklippen Torben Funck Petersen, målskytten Karsten Kjemtrup, hurtigløberen Anders Wamsler, spydspidsen Søren Mikkelsen og cykelrytteren Erik Kelsted Jensen.

Næste sæson skal vi spille i første division, og mon ikke nye succes'er ligger og venter på akademilærernes talentfulde og stjernespækkede fodboldhold?

Anders Wamsler.

Farver på forsiden

Når Soraner-bladet denne ene gang optræder med farver på forsiden, skyldes det velvilje fra skolen, idet rektor har givet os lov til at bruge klicheerne, og fra Sorø Bogtrykkeri, der lavede arbejdet gratis, når de nu alligevel var i gang!

Samtidig er det en hilsen til årets nye gamle soranere, der forlader 3.g og 10. klasse. Om ganske kort tid kommer skolen til at stå i skønne farver for jer, som den gør det for os gamle.

Velkommen som nye medarbejdere i vores allesammens blad!

Red.

Kostskoleturneringen 1978-79

Kostskoleturneringen i fodbold 1978/79 blev afgjort den 3. maj på skolens stadion. For første gang siden 1973 var der en chance for, at det kæmpemæssige Margrethebæger kunne føres til Sorø. Modstanderen var Birkerød, som havde et point mere, og som de senere år har haft meget stærke hold. Der var ganske mange tilskuere til kampen, som blev meget spændende. Sorø kom foran 1—0, Birkerød udlignede (der blev nok lavet frispark mod Sorøs målmand!), men Sorø kom igen foran på et flot hovedstødsmål. Anden halvleg blev noget rodet, og gæsterne gav højlydt udtryk for misfornøjelse med dommeren. I stedet for at advare — og evt. udvise — de værste kritikere erklærede dommeren, at nu ville han ikke finde sig i mere, og fløjtede kampen af!

Det lykkedes i løbet af 10—15 minutter at overtale ham til at fortsætte. Pokalen var næsten hjemme, da Birkerød 7 minutter før tid fik et helt unødvendigt straffespark. Birkerød kom op på 2—2, og det var nok for dem til at genvinde pokalen. Stor skuffelse hos tilskuere og Sorøspillere. Holdet har dog haft et fint år, kun takt én kamp (1—2 i Birkerød). Det består nu — i modsætning til tidligere — overvejende af klubspillere (kun 3—4 alumner), så det er både lettere og sværere at være træner og leder.

Sejr over Herlufsholm

Den 7. maj fik Sorø lidt oprejsning ved at vinde 3—0 over Herlufsholm i den årlige alumnekamp mod Herlufsholm, hvor der spilles om en stor sølvpokal, som grosserer Røper-Petersen har skænket til minde om sin far, realist fra Sorø 1906.

NB: Sidste søndag i aug.

Det kan anbefales gamle elever at komme til Sorø sidste søndag i august. Den eftermiddag spilles altid to fodboldkampe mellem elever og gamle stjerner, og stemningen omkring banen er meget hyggelig, bl.a. på grund af Faxes forfriskende tilstedeværelse!

Svend Pilegaard.

Billedtekst til altersættet

Til glæde for latinkyndige citeres inskriptionen på disken:

»hostia salutaris, que hic et ubicumque profidelibus immolatur fratri Petro Regneri et omnibus sibi junctis amore seu debito speciali tam visis quam mortuis prosit efficaciter ad veniam et salutem eternam, amen«. Oversat: »Gid frelserens sonoffer (hostien), som her og overalt ofres for de troende, virkningsfuldt må gavne Peder Regnersøn og alle, som her og er forenede med ham i kærlighed eller i særlig forpligtelse såvel over for de levende som over for de døde til evig nåde og frelse, amen«.

Et altersæt fra Sorø

i Nationalmuseet?

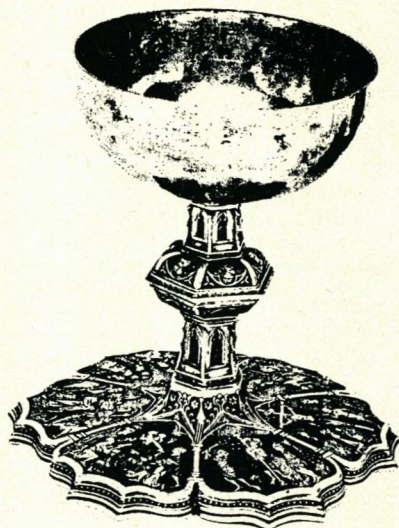
I det statelige værk »Danmarks Nationalmuseum«, udgivet i 1957 i anledning af museets 150 års dag, findes på side 99 et billede af et altersæt i emalje, der efter al sandsynlighed stammer fra Sorø kirke, og på side 98 har museumsinspektør *Tage E. Christiansen* skrevet om det:

I slutningen af det 13. århundrede arbejdede man i Italien og Frankrig med gennemsigtig emalje i forskellige farver på sølv- eller guldrelief i én sammenhængende flade. Det er elegant, men meget sårbart over for stød, hvilket ses tydeligt på kalk og disk.

Kalken og disken er kommet til Nationalmuseet i 1887 fra Mariakirken i Helsingør, til hvilken kirke den i 1586 blev skænket af Frederik den Andens dronning Sophie.

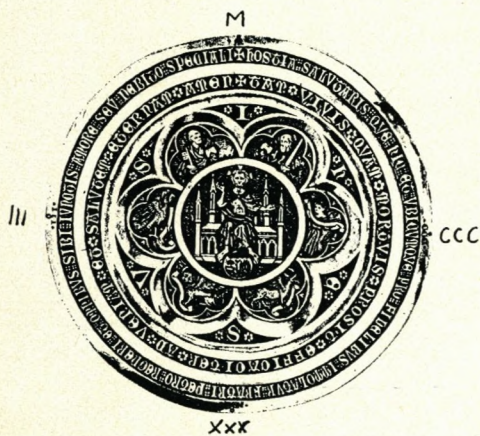
På disken er 4 steder i randen sat romertal: M CCC XXX III = 1333, åbenbart tilblivelssåret, og inskriptionen på disken siger, at den er skænket af munken broder Petrus Regneri, og vi véd, at pave Johannes i 1320 på hertug Christoffers (senere den Andens) forbøn gav Sorømunken Petrus Regneri dispensation for uægte fødsel. Det kan være et tilfældigt sammentræf af navne, men enhver soraner véd, at i 1586 overgik det mægtige Sorø Kloster til Frederik den Andens »besynderlige og bedre skole«, og i 1584 havde dronning Sophie fulgt sin lille søn Christian (den Fjerde) til Sorø, hvor han en kort tid kom til at gå i skole.

Har hun ved denne lejlighed fået ovennævnte altersæt som gave eller på anden vis, for derefter to år senere at give det til Mariakirken i Helsingør? Ingen kan med sikkerhed sige det, men mon ikke?

Om alterkanden véd vi kun, at Frederik den Fjerde overgav den til Kunstammeret i 1703. Liljemærket i bunden angiver den som parisisk arbejde, og stilmæssigt hører de tre ting sammen. Kanden kom til Nationalmuseet i 1849. Tilsammen udgør de en hjørnesten i kunstindustriens historie.

P.s.: Man kan tro det, om man vil! I »Danmarks Kirker Frederiksborg Amt I s. 377ff gives en detaljeret skildring af det enestående altersæt, og det konstateres nøgternt, at »dets historie er ukendt, til det dukker op hos Frederik II i 1586.«

Soranerfrokost 3. maj

Museumsinspektør

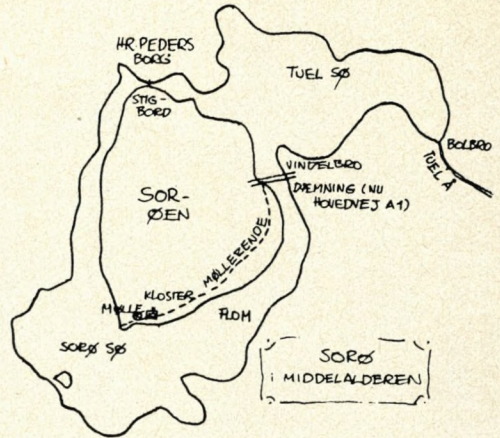
Tage E. Christiansen
om Møllediget

Frokost i Rådhuskælderen 3. maj 1979

Det var Clausen (Æres- og S 1925), der som næstformand bød velkommen og lod skolen leve (det blev mig, der sang for!), hvortil han knyttede en særlig velkomst til museumsinspektør Tage E. Christiansen (Metropolitanskolen S 1937), som vist er det eneste medlem af Soransk Samfund, der ikke har nogen direkte tilknytning til skolen, men er medlem under den passus: »har vist særlig interesse for Sorø«. Det var forresten pudsigt, at Tage E. ene af alle — selvfølgelig — blev tiltalt med »De«. Tage E. er ansat på Nationalmuseet som inspektør på middelalderafdelingen, og er der nogen, som véd noget om cistercienserklostre her i landet, så er det ham! Desuden er han elev af Poul Nørlund (S 1906), men også lektor på universitetet, hvor han har været lærer for Deres ærbødige (S 1940).

Clausen beklagede, at bladet var blevet forsinket, men de 5—6 stykker, der kom dryssende for sent, kunne tyde på, at nogle af numrene var kommet ud i dagens løb. Jeg tror ikke, at nogen af os blev skuffede. Tage E. startede med benediktinerklosteret, som blev anlagt af Skjalm-sønnerne Asser Rig, Ebbe og Toke engang i 1140'erne, hvis ruiner nu ligger under rektorgården og gymnasiet. Så gik det videre til det cistercienserkloster, vi er rundne af, anlagt 1164; det blev en større historie, med mange filialer (grangier = ladegårde) rundt om på Sjælland, måske for stort til at kunne administreres fra denne afkrog. Men det værste var, at klosteret i Sorø nok havde vand omkring sig, men ikke noget til et mølleværk; for det, forklarede Tage E., var det mest typiske for cistercienserklostrene, at de altid havde rindende vand og møller.

Det kunne blive meget vanskeligt på Sorøen, som lå midt i een stor sø, og i lang tid må man egentlig betegne klosteranlægget som en fejltagelse. Først da roskildebispens Peder Sunesen (han var også af familien) i 1214 fik ordnet et mageskifte med Peder Torstensen fra Pedersborg (eller hans arvinger), kom der gang i sagerne, således at diverse arvinger »indfriede« klosterets forskellige fordringer på dem ved at bekoste anlægget af møllediget, eller som Tage E. vil kalde det: »Sunesønnernes møllerende«. Der blev lavet et stigbord ved Hejlinge bro lige syd for Pedersborg og en dæmning ved Vindelbro, således at Sorø-Pedersborg sø faktisk blev en mølledam med højere vandstand end Tuel sø; derefter kunne man udbygge (udgrave) det næsten 2 km lange mølledige fra rektorhaven, forbi Molbechs hus og videre langs Filsofngangen, som vi alle kender det. Undervejs leveredes der vand til klosterets mølle (i rektors have), alt vand til klosteret, ja, også til latrinbygningen, der lå lige ud for »Gule Palæ«, meget à propos! for

Sorø i middelalderen. Kortet viser, hvordan Sorø sø i klostertiden var dæmmet op til Danmarks største møllesø. Vandet strømmede gennem den kunstigt anlagte Møllerende og drev møllen og skyllede rent under klosteret. Vandstanden i det samlede søbækken var betydeligt højere end i dag, og siden dengang er der lavet en dæmning ved Kongebroen (hvorved Pedersborg sø er blevet afsnøret), og der er lagt en vej fra Sorø til Frederiksberg, hvorved en soarm, der nu hedder Flommen, blev afskåret og tørlagt, så den i dag fremtræder som engområde.

derefter at flyde ud til Jernporten. Det er stadig et spørgsmål, hvor søerne egentlig får deres vand fra; eksperter regner med kildevæld — noget der passer meget godt med de noksom bekendte våger i Storsøen om vinteren. Så sent som i december 1978 havde Tage E. ved nogle kontrolgravninger fastslået, at faldet i denne kanal, som han betegner som middelalderens største ingeniørarbejde her i landet, har været cirka een alen, målt fra Banevej til Jernporten; til gengæld havde han aldrig kunnet finde bekræftelse på, at diget skulle have været brolagt i bunden.

Om alt dette kan der næppe herske rimelig tvivl, men Tage E. undrede sig svarligen på, hvorledes man rent teknisk havde kunnet løse opgaven; for ham var der ingen tvivl om, at en god del af den antikke romerske teknik stadig kendes i den ellers så »mørke« middelalder med både nivellér- og sigteapparater.

Det var meget spændende for os alle at høre om disse nye aspekter angående en lokalitet, vi da vist allesammen kender, navnlig når det blev fremstillet så levende og fængende, som Tage E. magter det. Kann Rasmussen (Æres-, S 1922) kunne supplere med bemærkninger om primitive nivellérinstrumenter, Saxtorph kendte den romerske udgave af et tilsvarende, og Ellen Vibeke Jensen (Æres, S 1913) påpegede, at mølledigets historie aldeles ikke var slut med middelalderen, og henviste til en artikel i »Jul i Sorø« 1977.

Men ellers var der ingen spørgsmål, og vi havde vi vel sludret af forinden; dette hin-

(fortsættes s. 87)

Dronning Margrethe har fået Soranerbiografierne

Soraner-bladets redaktør synes, det bør omtales i bladets spalter, at Soransk Samfund efter Soraner-Biografiernes afslutning besluttede, at der skulle overrækkes et eksemplar af værket til Hendes Majestæt Dronning Margrethe. Dronningen er jo efterkommer af skolens stifter Frederik II og 15. regerende monark efter denne.

Det ærefulde hverv at overrække dronningen værket, som var indbundet i rød oaseged af det traditionsrige bogbinderi Anker Kysters Efterfølger, faldt i Aage Kann-Rasmussens og undertegnede lod. Det skete ved en audiens d. 12. februar, hvor Kann-Rasmussen kort redegjorde for Soraner-Biografiernes tilblivelse. Dronning Margrethe takkede for modtagelsen af værket, hvis smukke indbinding hun glædede sig over. Dronningen fandt det fint, at det udelukkende var gamle elever, der havde udarbejdet biografierne og dermed hædret deres gamle skole. I øvrigt viste det sig, at dronningen vidste besked med, at Christian IV havde haft sin allerførste skolegang i Sorø.

En audiens er altid kort, så referatet må blive derefter.

Torben Glahn.

Soranerbiografier 1822-1900

Fra tidsskriftet »Fortid og Nutid« 1979, hæfte 1, side 156—57.

Soraner-biografier 1822—1900. Redigeret af A. Kann Rasmussen. Udgivet af Soransk Samfund, eksp. S. Kamman, Tobaksvejen 10, 2860 Søborg, 1977, 640 s., kr. 240.

Soransk Samfund, der i 1970 udsendte Soraner-Biografier 1901—1960, har atter ladet høre fra sig, og ved udsendelsen af Soraner-Biografier 1822—1900, der rummer 2222 navne, er elevfortegnelsen dermed foreløbig fuldført, idet fhv. overbibliotekar Torben Glahn, tidligere Flensborg, der er student fra Sorø 1923, i 1975 udsendte Soraner-Biografier 1747—1800. Hermed er der gjort rede for alle skolens elever fra grundlæggelsen til 1960, idet skolen lå i dvale fra 1800 til 1822.

Desværre rummer Soraner-Biografier 1822—1900 ikke lærer-biografier, et udførligt manuskript er udarbejdet af lektor Marcus Petersen, men trykning har måttet udskydes af økonomiske grunde. Alle lærerne findes dog med personlige data i H. G. Orlis oversigt, der er trykt i skolens årsskrifter 1921 og 1922, men Soransk Samfund håber, at der inden alt for længe må blive mulighed for at udgive biografier af lærerne fra skolens første 150 år.

Mens biografierne 1901—1960 var opdelt i syv afsnit med hver sin paginering og hovedredaktør, er denne nye bog en helhed. Civilingeniør Aage Kann Rasmussen, Gerlev, der var formand for Soransk Samfund 1963—69 og blev æresmedlem i 1972, har hovedansvaret for hele bogen, men har selvfølgelig haft mange

medhjælpere, oprindeligt alle medarbejderne fra Soraner-Biografier 1901—1960, nemlig Thorkild Sanders, der døde 5. november 1970, Herluf Krog-Meyer og Erik Sanders, der fratrådte henholdsvis 1971 og 1972, samt Ellen Vibeke Jensen fra starten 1966 og endvidere Uffe Hastrup, der trådte til i 1970.

De biografiske oplysninger er omhyggelige og omfatter i reglen alle relevante oplysninger om fødsel, vielse og død samt fødestedet, vielsesstedet og dødsstedet, ligesom også hustruens forældre bringes med navn og stilling. Såvel ved levens som hustruens forældre anføres som regel fødsels- og dødsår. Biografierne omfatter alle eleverne, foruden studenterne og realisterne også alle andre, der har været elever i kortere eller længere tid på skolen, men for disse er oplysningerne — ganske naturligt — ofte ret mangelfulde, idet redaktionen ikke altid har kunnet finde frem til pågældende.

Biografierne bringer udførlige oplysninger om de pågældendes uddannelses- og ansættelsesforhold eller virksomhed samt om medlemskab af offentlige råd og andre bestyrelser. Det fremgår tydeligt af bogen, at der ligger et stort og omhyggeligt arbejde bag, selv om en vis uensartethed ikke har kunnet undgås. Om grunden hertil skriver Kann Rasmussen: »Vi har ikke altid kunnet opspore den endelige skæbne for nogle af realisterne og en del af de elever, der er udgået uden eksamen, og vi har ikke altid kunnet fremskaffe fuldstændige oplysninger om ægtefæller, og i flere tilfælde har vi måttet nøjes med blot en antydningvis levnedbeskrivelse.«

Bogen bygger på det arbejde, der gennem mere end 100 år er udført for at samle og udgive oplysninger om eleverne fra Sorø Akademi Skole, men derudover har Kann Rasmussen anvendt den trykte litteratur, som findes på biblioteker og arkiver, og der er indhentet oplysninger hos familie og gennem arkivstudier (kirkebøger, folketællingslister m.v.). Kilderne er anført efter de enkelte biografier, og bagest i bogen findes en udførlig litteraturliste, ligesom der bringes 96 sider familieoversigter, 125 større og mindre, og endelig et alfabetisk register samt rettelser og tilføjelser, også til Soraner-Biografier 1901—1960, hvorunder navnlig dødsfald.

Olav Christensen (S 24).

Soranerfrokost 3. maj

(fortsat fra side 86)

drede dog ikke 10 stk. i at ende på »Pretoria« til Nachspiel.

Når man ser på fremmødet, kunne det ligne familieopløb: Krog-Meyer (Æres- og R 1909; S 1918; R 1945); svogrene Høfler (R 1919) og Stauning (R 1929), som endda er i familie med Fink (S 1927); dertil ægteparret Salling (S 1973). Øvrige vare: Palslev (S 1908), Suhr (S 1914), Dégn (R 1921), Rantzau (R 1937), Børge Rasmussen (S 1938), Hermansen (S 1950), Havsteen (S 1955), Bodil Wille Møller (S 1966), Thomas Rasmussen (S 1975) og som benjamin Prip fra 1976.

N. Sx.

Fønixsposten 1906

Flemming Valeur-Nissen (S 34) har sendt et gammelt hektograferet skoleblad *Fønixsposten* 1. årgang nr. 1, dateret mandag den 24. sept., men uden årstal. Dette må dog ved opslag i Soranerbiografierne af forekommende navne formodes at være 1906. Bladet er fundet i afd. Christian greve Trampe (S 09)'s dødsbo og skænket af afdødes søn til Soransk Samfunds arkiv. Indholdet er som i de fleste skoleblade, vittigheder, småhistorier og lign., men der er et meget sjovt digt, som har historisk betydning, idet det markerer afskeden med sidelommer i bukserne i 1907. Det bringes her:

Bukselommerne tømmes

I lang tid har de været fulde og varmet hænderne mod kulde; nu skal vi miste dem, de kære, og lommer bagpå skal der være.

Nu tømmes de for alle sager, fra alle sider lyder klager, og mens vi andre stille græder, sig mægtigt gotter byens skrædder.

Ak se! Der er min første pibe, hvordan skal nu en »stop« jeg knibe? Og dér jeg ser en »tegnekniv« med æggen hakket, ryggen stiv.

Så kommer der et brev fra klassen: »Vi møder kokken 5 på pladsen.« Det gælder kamp på liv og død. Til alle lyder ordet: »Mød!«

Der er en lap med franske gloser i bukselommen. Der står: »reposer = at hvile« tror jeg ikke på; vi skal jo uden lommer gå.

En fønixknap! Hvilket symbol! Et bedre ses ej under sol, som fuglen lommen skal opstå, at hånden deri vi atter kan få.

Så er der uld og lommesnavs, og hele foret er én tjavs, og gemt deri, nu skal I høre, jeg finder her én rødbrun øre.

Farvel, I gamle, kære lommer, nu vintren suser, vintren kommer. Med valne blå og stive hænder vi op og ned ad gulvet render.

T. Bang (R 07).

Af mere almen interesse er også et referat af en tur med Soldaterkorpset til Suserupgården:

Lørdag den 8. september 1906 var som bekendt den i høj grad velykkede Suserupgårds-tur. Vejret var, som man kunne ønske sig det — ikke brændende hedt, ej heller øsende regn. Korpset afmarcherede kl. 4 $\frac{1}{2}$, og efter at have

holdt et lille hvil i Lyngne nåede det Suserupgården kl. c. 7.

Efter at løjtnant Bang (R 1907) havde ført fanen til fløjen, fik mandskabet aftensmaden udleveret tillige med en kop varmt øl. Derefter holdtes en lille aftenmanøvre, som dog trak længere ud, end Hans Excellence krigsministeren havde tænkt sig. Rødhuerne (deling 1) gjorde en beundringsværdig omgående bevægelse, dog ikke under deres egen premierløjtnants anførsel, men under en anden premierløjtnants, der optrådte som gæst. Der blev imidlertid blæst samling 2 minutter, før premierløjtnanten kunne storme frem. Derefter blev der blæst retraiten, og jenserne begav sig til kostalden, hvor de efter meget mas fik lagt sig til rette. Dog ophørte spektaklet først en time efter, at der var råbt hys.

Næste morgen var der vandgang, og derefter fik hver mand en »otteøresbasse« og en kop kaffe. Da det var spist, råbte kaptajn Kaj V. Petersen (R 07): »Træd an!«, og premierløjtnant Grüner (S 09) førte fanen til midten. Hs. Excellence takkede hr. Thorkildsen for opholdet og ønskede, at »han måtte leve længe og have det godt på denne herlige gård«.

Derefter marcherede de delingsvis af sted, og morgenmanøvren begyndte. Den endte omtrent ved skovfoged Geleff, hvor premierløjtnant Grüner blev skudt sønder og sammen. Her holdtes frokosthvil, og manøvren begyndte. Den endte på følgende måde: Premierløjtnant Grüner, under hr. Müllers anførsel, havde lagt sig under en bro, modpartiet skulle passere, og i det øjeblik, det skulle passere, stormede hr. Grüner frem og skød dem ubarmhertigt ned for føde. Da korpset kom hjem, udtalte Hs. Excellence sin tilfredshed over troppernes udholdenhed. *-Buks.*

p.s.

Hans Excellence krigsministeren må være »Gamle Laf«, lektor C. J. C. Lauritsen (død 1931). Soldaterkorpsets stifter hr. Müller = lektor O. B. Müller (død 1951).

Nærmere oplysninger om de nævnte se Soranerbiografier 1900—60.

Artiklens forfatter under pseudonymet -Buks kunne efter gammel soranerskik tænkes at være Erik von Buchwald (07). *Red.*

HAR DU ET STED AT BO EFTER SOMMERFERIEN?

Hvis ikke, skulle du leje værelse centralt på Østerbro, nær S-station og busknodepunkt.

Husleje 600 kr.

Henvendelse på tlf. 01 - 26 30 93 - bedst efter kl. 20.

Bodil Wille Møller (S 66).

Agerdykningsinstituttet på Mørup

I Dagbladet den 24. marts 1979 har Richard G. Nielsen skrevet en artikel om Agerdykningsinstituttet på Mørup, hvor han nævner, at dette institut nærmer sig sit 150-års jubilæum.

I Akademiets nye statuter fra 29. januar 1827 er bestemt, at (§ 24) »Naar Omstændighederne tillade det, skal det praktiske Jorddyknings- og Forst-Institut, som forbindes med Academiets, ogsaa sættes i Gang, og imidlertid dertil forbedres.«

Ved resolution af 30. maj 1828 godkendte majestæten de nærmere retningslinier herfor, og den 1. november 1830 påbegyndtes undervisningen, idet forelæsningerne holdtes på akademiet, og den praktiske undervisning på Mørup.

Sorø-bogen omtaler dette institut ganske sporadisk (Sorø II 331, 351, 358ff), selv om der i de få år, det virkede efter sin hensigt, udførtes et energisk arbejde, dels på at udanne, både videnskabeligt og praktisk, de unge studerende, og dels på at sætte Mørup, der var købt på tvangsauktion i 1825 for 40.200 rdl. (sølv i kontanter), i driftsmæssig forsvarlig stand.

Om undervisningen m. v. har den første (og sidste) forstander for instituttet, *Niels Giersing*, affattet et lille hæfte: »Om Agerdyknings- og Forst-Institutet paa Mørupgaard under Sorøe Academie, dets Hensigt og Indretning m. m.« ... »Slagelse. Trykt hos Peter Magnus. 1831.« (Erslew, I 494). Giersing var i øvrigt gift med Frederica Amalia Malling, datter af statsminister Ove Malling, der var »Hovedmanden for Arbejdet for at bringe den Soranske Undervisningsanstalt i Virksomhed paa ny« (Sorø II 393) og også stærkt interesseret sig for agerdykningsinstituttet.

Giersing kæmpede en fortvivlet kamp for at holde instituttet gående og at genopbygge Mørup; men i 1834 kunne han ikke betale forpagtningsafgiften, og instituttet blev lukket. Selv døde han den 8. jan. 1835.

Mørup hører stadig til Academiets gods og har stadig været bortforpagtet. Gården er en sædegård og har ca. 238 ha tilliggende og er senest (1977) sat i ejendomsskyld til 9 mill., heraf grundværdi 3.773.200 kr.

På en lille nostalgisk tur i påsken så jeg imidlertid, at bygningerne og måske især hovedbygningen, der stammer fra 1801, stærkt trænger til en restaurering. Jeg henstiller, at dette tages op til behandling i god tid inden jubilæet.

Max Ebert (35).

Om Mørup se også: Danske Slotte og Herregårde, 2. udg. under redaktion af Aage Rousell, Hassings Forlag 1964, IV 105. (Umiddelbart derefter er i øvrigt omtalt det gamle klostergods Sorø St. Ladegård og Ødemark — og Tersløsegård!).

»Hundegården« bør restaureres

p.s.

På samme tur bemærkede jeg et stort hul i taget på nordsiden af taget på »Hundegaarden« (længen bag sygehuset ud mod Store Plads). Den i det hele meget medtagne bygning bør snarest repareres og sættes i god stand. Bygningen stammer vel fra 1700-tallet (?) og bør efter nænsom renovation kunne finde anvendelse — selv om forpagtningsafgifterne fra skolens gårde nu ikke mere erlægges in natura!

Apropos Sorøtryk

p.ps.

Om bogtrykker *Peter Magnus* i Slagelse se *Kresten Tønnes Pedersens* hovedopgave ved Danmarks Biblioteksskole, udgivet 1974. Magnus prøvede at lukrere på akademiets brand i 1813 og købte akademiets sidste bogtrykker *F. H. Lillie's* »danske« typer, hvormed han startede sit trykkeri i Slagelse i 1814. Fra 1815 udgav han sin første avis, men trykte ikke meget for professorerne i Sorø. Dog er fx. *Chr. Wilster's* »Sang om Ludvig Hoberg« trykt første gang hos Magnus i 1825. Men herom mere senere.

M. E.

Bogtrykkergården før 1828

Soranerbladets læsere har ofte hjulpet med at løse problemer af forskellig art, og på opfordring af *Max Ebert* (S 35) efterlyses et billede af Bogtrykkergården ved siden af Klosterporten, hvor Akademiets vaskeri nu ligger, i dens oprindelige skikkelse i én etage, før anden etage byggedes på i 1828 (jvnf. Soranerbladet april 79, side 49).

Alle Soranere i stort bogværk

Fra Danmarksposten marts 1979, side 20:

Et biografisk værk, der er uden sidestykke, i hvert fald i Danmark, er fuldført af Soransk Samfund. Fire bind omfatter biografier af samtlige elever i Sorø Akademi og Skole lige fra stiftelsen i 1584 frem til 1960, desuden af de fleste lærere.

Værket er skabt »con amore« af gamle soranere. Tidl. overbibliotekar i Flensborg *Torben Glahn* har udarbejdet biografierne før 1800, og tidl. direktør i Christiani & Nielsen, civilingeniør *Aage Kann Rasmussen* har været hovedredaktør for perioden 1822—1960. De fornødne midler er også stillet til rådighed fra soranerside, først og fremmest gennem tre legater, stiftet af gamle elever: Velux-Fonden, F. C. Bruuns Legat og Aage Linds Legat.

Soransk Samfunds ordinære generalforsamling

Generalforsamlingen indledtes med, at næstformanden *Svend Clausen* bød velkommen til de ca. 45 fremmødte og overbragte en hjertelig hilsen fra formanden *Palle Taarnhøj*, der til alles beklagelse ikke kunne være til stede, da han befandt sig i Californien til lægemøde. Herefter udbragte *Sv. Clausen* et leve for skolen, og inden den egentlige generalforsamling tog sin begyndelse, nævnte og mindedes han de 47 soranere, hvis død Soransk Samfund havde fået kendskab til i årets løb.

1. Som dirigent for generalforsamlingen foresloges landsretssagfører *Harald Qvist*, som valgtes enstemmigt. Dirigenten undlod på dette tidspunkt at konstatere generalforsamlingens lovlighed gennem varsel i Soranerbladets aprilnummer, men denne fejl blev siden rettet efter flere protester fra salen. Dirigenten gav ordet til næstformanden.

Beretning

2. Formanden havde forud for sin rejse til det store udland udarbejdet en skriftlig beretning, som næstformanden *Svend Clausen* læste op.

Formanden indledte som tidligere år med omtale af Soraner-bladet. I nogle år for ikke længe siden havde bladet haft store økonomiske vanskeligheder, og desuden havde man med kort mellemrum skiftet redaktør to gange. Sidste år havde tonen om bladet for første gang været optimistisk, og det havde vist sig at være berettiget. For det første hvilede bladet nu i gode hænder hos redaktør *Svend Ranvig* og administrator *Finn Harlang*. Bladet havde ligefrem fået et nyt image, og det takkede formanden de to hjerteligt for. For det andet var bladets økonomi bragt i orden. Ved *Sv. Clausens* mellemkomst havde man fundet en betydeligt billigere bogtrykker, og gaver fra samfundets medlemmer til bladets drift havde været en meget stor hjælp, som formanden takkede varmt for, idet de vidnede om medlemmernes store interesse for bladet — og måske også for samfundet. Formanden nævnte, at man igen i år havde tilladt sig på girokortet at have en rubrik til sådanne gaver, så bladets standard kunne holdes. I den forbindelse nævntes, at der var planer om en forbigående ansigtsløftning i et sommernummer.

Herefter gik formanden over til omtale af biografierne, der nu var fuldendte. To bind, 1584—1737 og 1747—1800, var udarbejdet af *Torben Glahn* alene, mens to bind, 1822—1900 og 1901—1960, var udarbejdet af et stærkt team med *Aa. Kann Rasmussen* som hovedkraft. Formanden oplyste, at den store økonomiske byrde var båret af private soranske fonds og donationer, og at biografierne således ikke havde kostet Soransk Samfund som sådant noget. Han håbede, at så mange som muligt ville anskaffe biografierne, dels for at vise interesse og støtte for dette mammutforetagende, dels for at erhverve sig en uvurderlig

skat for en — i forhold til fremstillingsprisen — billig penge. De sidste bind af biografierne var blevet frigivet ved årsfesten, hvor formanden havde overrakt skolen et eksemplar af værket i pragtbind. I februar 1979 havde *Aa. Kann Rasmussen* og *Torben Glahn* overrakt et lignende eksemplar til dronning *Margrethe*, der angiveligt havde vist megen interesse ved modtagelsen. Formanden sluttede denne del af beretningen med varmt at takke alle, der i årenes løb havde bidraget til værkets tilblivelse.

Formanden omtalte herefter årets begivenheder. Som så ofte før havde årsfesten været højdepunktet, og der havde været meget stor tilslutning, og man havde ikke mindst kunnet glæde sig over så mange dimittenders deltagelse. Foranlediget af biografiernes fuldendelse havde *Torben Glahn* været årets festtaler, og han havde holdt en personlig og dybtfølt tale.

I anledning af cricketkampen mellem Soranerne og skolens hold den 10. september havde Soransk Samfund arrangeret en Sorø-tur, bl. a. med besøg på samlingerne på Vænget. Tilslutningen havde langtfra været imponerende, nemlig 9 deltagere, hvoraf hovedparten fra bestyrelsen. En planlagt »skovturs-frokost« i Vestibulen var derfor blevet ændret til frokost på Hotel Kong Frederik — hovedsageligt på samfundets regning, hvilket dog ikke tyngede formandens samvittighed, snarere tværtimod.

Holbergs fødselsdag var denne gang faldet på en søndag, og formanden konstaterede, at da skuespillere også omfattedes af helligdagslukning, opførtes komedier nu kun i arbejdstiden, hvor tilskuerne til gengæld havde vanskeligt ved at komme. Teatret var altså lukket, men dette havde medført, at Soransk Samfund havde kunnet arrangere en rundvisning bag kulisserne med efterfølgende frokost; ca. 50 soranere med ledsagere havde deltaget. I dagens anledning havde *Jysk afdeling* afholdt *Holberg-fest* på *Rold Storkro* den 2. december, og *Fynsk afdeling* havde fejret dagen i *Odense Theater* den 2. december.

Den 29. oktober havde salig biskop *Absalon* 850-års dag, og *Sorø* havde fejret dagen med stor festivitas, bl. a. kransnedlæggelser og foredrag i kirken af vor redaktør.

Foruden den omtalte cricketkamp, efter hvis afslutning formanden havde overrakt Soransk Samfunds bat til en elev, havde der været afholdt *Batøk* kampe i alle tre landsdele i foråret. Cricketklubben *Soranerne* havde holdt 25-års jubilæum, og *Arne Østergaard* og *Sv. Clausen* havde ved en reception den 27. oktober overrakt en gave på 500 kr. fra samfundet.

Der havde i år været afholdt *Soranerfrokost* hver måned, og takket være *Bodil Wille Møller* havde der været indbudte talere ved de fleste. Formanden udtrykte sin forståelse for, at mange, der har et arbejde at passe, ikke let kan komme midt på dagen, men han anbefalede stærkt medlemmerne at dukke op.

Endelig nævnte formanden, at Fraternitas Sorana havde holdt et vellykket stævne på Sottrup Slot. Alle soranere med ledsagere var velkomne, og formanden håbede, at mange ville deltage i stævnet i år i Løgumkloster.

Som nyt bestyrelsesmedlem på Tersløsegård efter afdøde Thorlacius-Ussing havde Soransk Samfunds bestyrelse valgt direktør Chr. Hunderup fra 1944.

Formanden nævnte, at Sorø-filmen stadig påtænkes, men at der var økonomiske problemer, hvorfor forslag til finansiering og eventuelle gaver ville blive modtaget med stor taknemmelighed.

Ved translokationen den 15. juni havde formanden deltaget og overrakt den store Sorø-bog. Formanden gjorde opmærksom på, at der snart ikke er flere eksemplarer af værket, hvorfor man opfordrede medlemmer til at tilkendegive, hvis de vidste, hvor der var eksemplarer at finde.

Til slut nævnte formanden, at der i bestyrelsen havde været afholdt 4 møder.

Medlemstallet i Soransk Samfund, oplyste han, var omkring 1350. I forhold til antallet af levende gamle soranere var dette slet ikke ringe, og samfundet var, så vidt formanden vidste, den største forening af sin art i landet.

Til allersidst rettede formanden en varm tak til alle, der havde støttet arbejdet for Soransk Samfund på den ene eller anden måde.

Ingen i forsamlingen havde bemærkninger til den af næstformanden oplæste beretning, som derfor betragtedes som godkendt.

Regnskab og budget

Dirigenten gav herefter ordet til kassereren Svend Kamman for

3. fremlæggelse af regnskab for 1978. Kassereren bemærkede, at regnskabet fandtes trykt i bladet, hvorfor han ville nøjes med en gennemgang i hovedtræk. Samfundet havde fået et pænt overskud uden at forhøje kontingentet. Årsagen var, at da Velox-fonden i sin tid gav penge til biografierne, havde man krævet garanti for udgivelsen, hvilket havde medført en større henlæggelse. Disse penge var nu overført til en dispositionsfond. En del gaver fra medlemmer til Soraner-bladets drift havde mindsket dettes underskud og dermed samfundets tilskud med ca. 9000 kr.

I tilslutning til regnskabet tog man

4. budgetforslag for 1979. Kassereren mente, at det var udtryk for stor — måske for stor — optimisme at tro, at medlemstallet ville holde sig. Man påregnede dog igen at kunne hensætte en net sum til dispositionsfond og samtidig have et lille overskud.

Fra salen blev anført, at man i forbindelse med det forelagte kunne være tilfreds med det høje renteniveau, da det gav sig udslag i pæne renteindtægter. Disse taget i betragtning blev det henstillet, at man i bestyrelsen tog op til overvejelse at forhøje bidraget på 100 kr. til Fraternitas Sorana til 200 kr. En sådan regulering var ikke foretaget i årevis.

Regnskab og budget blev derefter vedtaget.

Herefter fik Sv. Clausen ordet for under 3.

regnskab for blad, fonds og legater. Sv. Clausen oplyste, at revisor Lüders-Thomsen ville have aflagt regnskab for bladet m. v., men på grund af sygdom ikke var i stand til det. Han henstillede til forsamlingen trods dette at godkende regnskaberne ud fra det i bladet trykte.

Vedr. legater oplystes, at man i de senere år har uddelt færre, men til gengæld større portioner.

Om understøttelsesfonden oplyste Sv. Clausen, at denne fortrinsvis bruges til lån til studerende, der skal op til eksamen, og som ved pengenes hjælp kan undlade erhvervsarbejde i de sidste måneder.

Sv. Clausen oplyste, at den fundats vedr. Frants Christoffer Bruuns legat, som generalforamlingen sidste år havde fået forelagt og smidt i hovedet på bestyrelsen igen, var blevet vedtaget i sin oprindelige udformning. Det specielle ved legatet var, at kapitalen kan forbruges, og der var allerede brugt af den, nemlig til biografierne. Dette var dog sket som lån, således at indtægter ved salg af biografier vil gå direkte til legatet.

Fra salen sattes spørgsmålstegn ved det rimelige i, at obligationer i regnskaberne anføres med deres nominelle værdi. Dette forklarede med, at Soransk Samfund ikke skal lave forretninger, men kan betragte obligationerne som anlægspapirer. Den nominelle formue bestemmer den faktiske indtægt, og det var, hvad der havde betydning.

Fra salen spurgtes yderligere, hvorfor biografierne lånte penge af et legat og ikke i stedet fik pengene fra dispositionsfondet.

Sv. Clausen svarede, at dette egentlig først skulle have været afsløret senere på aftenen, men grunden var i al sin enkelthed, at man faktisk allerede omgikkes med planer om anvendelse af dispositionsfondets midler. Årene 1984 og 1986 ville nemlig omfatte begivenheder, hvor Soransk Samfund burde gøre noget. 1984 var Holberg-år, og man kunne for eksempel tænke sig at bede en soransk videnskabsmand udarbejde en fuldstændig Holberg-biografi. 1986 var skolens 400 jubilæumsår, og dette var tænkt markeret med en eller anden form for mindesmærke. Man havde således intet minde over Frederik II. Bestyrelsen ville derfor nu bede medlemmerne gøre sig tanker om dette og derefter indsende skitseforslag, som et sagkyndigt udvalg så skulle bearbejde. Klog af skade (jfr. situationen ved afsløring af Holberg-statuen, hvor man »glemte« Soransk Samfund) havde man i bestyrelsen truffet den principbeslutning, at det påtænkte projekt skulle have en størrelse, som Soransk Samfund kunne magte *alene*.

Svaret blev ikke betegnet som tilfredsstillende, men blev accepteret.

Herefter godkendtes disse regnskaber.

5. Der forelå ingen forslag fra medlemmer, hvorfor dette punkt bortfaldt.

6. Valg af 4 medlemmer til bestyrelsen. Efter tur afgik Steffen Hummelose, der ikke ønskede genvalg, Svend Kamman, Palle Taarnhøj og Arne Østergaard, som alle var villige til genvalg, idet dog Arne Østergaard tog det

forbehold at ville udtræde af bestyrelsen, når han gik af som rektor for skolen. Som nyt medlem af bestyrelsen foreslog denne *Franz von Jessen* (S 78).

Alle de foreslåede blev valgt. Efter genvalg og nyvalg ser bestyrelsen således ud:

Svend Clausen (S 25)
Franz von Jessen (S 78)
Svend Kamman (S 27)
Bodil Wille-Møller (S 66)
Ole Perch-Nielsen (S 50)
Thomas Rasmussen (S 75)
Erik Sanders (S 41)
Olaf Teusch (S 49)
Palle Taarnhøj (S 37)
Thyge Winther-Jensen (S 54)
Arne Østergaard (S 29)

7. Valg af revisor. E. Lüders-Thomsen genvalgte, og Sv. Clausen takkede ham for et stort og uegennyttigt arbejde.

8. Eventuelt. Fra salen forespurgtes, om man ikke som tidligere kunne skaffe samfundet nye medlemmer ved at henvende sig til ikke-organiserede soranere. Det blev som svar anført, at det især var yngre medlemmer, det skortede på, og disse adresser kendte man i vidt omfang ikke. I øvrigt havde man ved runde fødselsdage og jubilæer søgt at hverve medlemmer — men succesen havde ikke været stor. Man ville på ny tage tanken op.

Generalforsamlingen hævet.

Som referent:	Som dirigent:
<i>Bodil Wille Møller</i>	<i>Harald Qvist</i>

Humanitært arbejde ude i det fremmede

Amtslæge Mogens Fog Poulsen (S 34):

Efter generalforsamlingen holdt amtslæge *Mogens Fog Poulsen* (S 34) et både meget morsomt og perspektivrigt causeri om

Humanitært arbejde ude i det fremmede,

hvor han har deltaget i det internationale hjælpearbejde lige fra dets første begyndelse med UNRRA i krigens kølvand, hvor man søgte at hjælpe flygtninge, koncentrationslejr-fanger og tvangsarbejdere. Arbejdet foregik i Nordtyskland, og det var uhyggeligt at komme fra Danmark til Hamborg, der næsten var jævnet med jorden. Penicillin var dengang noget ganske nyt, og det anvendtes meget af UNRRA i sygdomsbekæmpelsen.

Men ikke mindst psykologisk betød det meget, at der var nogen, der tog sig af dem og hjalp dem med at vende hjem.

Derefter gik turen til Nordgrønland som distriktslæge i Umanak med et sygehus på 33 senge og 1.500 grønlændere fordelt over et område så stort som halvdelen af Jylland. Her oplevede vi det gamle Grønland med hundeslædekørsel og meget primitive forhold. Det var fx meget vanskeligt at komme til at træde af på naturens vegne. Hunde og specielt grønlandske slædehunde elsker menneskelige ekskrementer. Opskriften for et heldigt udfald var: ryggen mod et stort isfjeld. Hundepisken i den ene hånd for at holde hundene på afstand, mens man med den anden hånd løsnede bjørneskindbukserne og trak dem ned — men det var det hele værd at se hundenes glæde bagefter, når de delte rovet!

Derefter fulgte et år i Tjekoslovakiet med International Tuberculosis Campaign med vaccinationer.

I 1949 opgav englænderne deres mandat i Palæstina, hvilket medførte, at en million arabere flygtede. Jøderne sagde, at de frivilligt havde forladt landet, mens araberne hævdede, at de var blevet jaget ud. Det var

svært at komme til at hjælpe disse arabiske flygtninge, for de troede, at de danske læger og sygeplejersker var jøder, som ville sprøjte gift i dem! Problemet løstes ved at lokke børnene til med en bolchedåse på et bord, og mens de gnaskede bolcher, blev de stukket, og efterhånden kom de voksne med.

Vi lærte her som andre steder, at det er meget vigtigt at tænke på, hvordan den lokale befolkning lever og tænker, så at man ikke støder an. Det var Verdenssundhedsorganisationen (WHO), der arbejdede her, og arbejdet fortsatte i Ægypten, hvor lokale læger og sygeplejersker skulle læres op til at overtage arbejdet.

Derefter var jeg landslæge i Grønland i 5 år fra 1951. Et stort problem meldte sig straks efter min tiltræden: *mæslinger*. Her i landet er det en børnesygdom, men der havde aldrig været mæslinger i Grønland før, og da mæslingerne kom til Færøerne i sidste århundrede, døde halvdelen af befolkningen. Hvad nu? Med en usædvanlig fart kom læger og sygeplejersker til Grønland med penicillin og streptomycin, og sygeplejerskerne blev straks uddannet i at kikke i ørerne og stetoskopere.

Da sygdommen var bekæmpet, var dødelighedsprocenten nede på 2,8, så det var et godt resultat. De gamle græstørvs- og stenhytter med de lave husgange med snerrende hunde og sovebrikse, hvor hele familien lå og hostede og spyttede i hver sin konservdåse, der ofte væltede, så opspytet flød ud på gulvet, gjorde ikke arbejdet lettere. Der kom flere epidemier. Tuberkulosen måtte man leve med deroppe, mente man. Calmettevaccinen kunne ikke tåle den lange transport pr. skib, men da det blev prøvet, gik det alligevel. Lusene var også et stort problem. De trivedes godt, men da der blev skaffet DDT fra USA, blev de også bekæmpede; men lægerne måtte pudre sig selv først for eksemplets skyld! Da lusene var udryddede, sagde en grønlænder, der blev

spurgt, hvordan det føltes: »Vi sover bedre om natten, men det kan godt være svært at få de lange vinteraftener til at gå!«

Der blev indsamlet flere millioner kroner i Danmark, og tuberkulosesanatoriet i Godthåb blev bygget, og nu er der samme TB-dødelighed i Grønland som i Danmark.

Efter 5 år som landslæge blev jeg udnævnt til amtslæge i Ribe.

I 1968 søgte svensk Røde Kors læger til Biafra i forbindelse med krigen mellem Lagos, der støttedes af England, og Biafra, der støttedes af Frankrig under de Gaulle. Krigen trak i langdrag. Opgaven gik ud på at finde og samle og behandle forældreløse børn, og forholdene var forfærdelige. Mange af børnene døde for os. Senere i 1974 gik turen til Blangladesh. Vi har svært ved at sætte os ind i, hvad der sker i disse lande. Korruptionen er uhyggelig stor. Penge og politik ødelægger en masse humanitært arbejde.

H.H.H.

Health, Hunger, Humanity er temaet for en stor Rotary-indsats for ulandene næste år i forbindelse med Rotarys 75 års dag. Man stræber efter at indsamle 10 millioner dollars, hvor

man først vil sætte ind over for børnedødeligheden, så prøve ved WHO's og andre organisationers hjælp at opbæjle landbruget og endelig ved at støtte undervisningsprojekter at hjælpe ulandene til selv at afhjælpe nøden.

Der er allerede udført et stort hjælpearbejde i ulandene, men den store brede befolkning er ikke nået endnu. I Bangladesh kræver deres religion, at de troende vasker sig 5 gange om dagen, og dette sker ofte i et lille bassin, der samtidig leverer drikkevand og fungerer som kloak. Det giver kolera og andre smitsomme sygdomme rige udviklingsmuligheder. Denne leveform må ændres med takt og forståelse, men det kræver langtidsplanlægning — for, som den franske læge Albert Calmette engang sagde: »Kun penge brugt til sikring af den offentlige sundhed skaber velstand, for den beskytter menneskelig kapital.«

Svend Clausen takkede for det meget interessante causeri, idet han mindede om Gordon Norrie, formand for Soransk Samfund for 50 år siden, der fik gennemført, at alle nyfødte børn blev dryppet i øjnene, og derfor fik en ægyptisk orden, som han satte højest af alle sine ordener, for den var virkelig fortjent. Der er mange soranere, der i tidens løb har ydet en international indsats, og det fortsætter altså.

Soranske noter

Soranerbladets økonomi

I beretningen på generalforsamlingen takkede formanden, Palle Taarnhøj, i sin skriftlige beretning punkt 2 varmt for den massive op-

bakning, Soraner-bladets læsere har givet bladet for at holde standarden, og det er der sandelig grund til! Fra 1. januar i år til 26. april, oplyser kassereren, er der indkommet i alt 8.760 kr. i ekstrabeløb ud over medlemskontingentet — en stor og forpligtende gave, som også bladets administrator og redaktør takker hjerteligt for. Og det er ikke enkelte store bidrag, men 195 medlemmer har skænket større eller mindre beløb, lige fra de ældste til de yngste årgange.

Moderne Pædagogik

Lektor, Dr. phil. Poul Helms udtaler:
— Jeg giver ogsaa Ørefigner, men jeg prøver altid paa at give dem venligt.

— Men hvad er dog det!
— Aah, blot en Venlighed af Læreren!

★ ★ ★

Kapeltoften på Tulsted Hovedgaard,

der ligger i Jylland ved Skørping og tilhører Sorø Akademis Stiftelse, er blevet fredet uden erstatning, fortæller museuminspektør Tage E. Christiansen i andet bind af »Antikvariske Studier, Fortidsminder og Bygningsbevaring«. Kapeltoften er yderst velbevaret, og hele den bakkeknude, hvorpå den ligger, er blevet fredet.

Runde fødselsdage i juni

Soransk Samfund lykønsker følgende kammerater, der har rund fødselsdag i juni 1979:

1. Superintendent Svend Frandsen (f. 1899), 809 Capitol Street, Vallejo, California 94590, U.S.A.
2. Ekspeditionssekretær, cand. jur. Flemming Lerche (f. 1919), Kvædevej 76, st., 2830 Virum.
5. Vicedirektør Axel V. Jacobsen (f. 1904), 627 West Hermosa Drive, San Gabriel, California 91775, U.S.A.
6. Ingeniør Peder Brix (f. 1889), 5449 Henderson Street, Chicago, Ill. 60641, U.S.A.

8. Godsejer Poul E. Christiansen (f. 1919), Vejstrupgaard, Landevejen 1, 5882 Vejstrup.
8. Optiker Otto Mæhl (f. 1919), Møllebakken 16, 4400 Kalundborg.
9. Forretningsfører Bent Jensen (f. 1929), Kongevejen 215, 2830 Virum.
10. Fuldmægtig Erik Christiansen (f. 1909), Holmevej 43, 2830 Virum.
11. Inspektør Børge Møhl (f. 1904), Møllegaard, 5942 Longelse.
13. Ekspeditionssekretær Ejler Hammer (f. 1889), Rudegårds Allé 6, 2840 Holte.
15. Knud Heinrich Brohm (f. 1894), Lillehave 22, 6450 Fynshav.
15. Kommunalarbejder Henning Thorkilsen (f. 1909), Balstrupvej 32, 4100 Ringsted.
18. Overtrafikassistent Sven Gerner Andersen (f. 1929), Banevej 16, 4180 Sorø.
18. Direktør Hans C. Løppenthin (f. 1929), Teglgårdsvej 21, 2920 Charlottenlund.
20. Direktør Ove Hee (f. 1904), Storgade 36, 4180 Sorø.
20. Redaktør Bent Rosenkilde Nielsen (f. 1904), Alleshavevej 35, 4593 Eskebjerg.
21. Fru Nanna Bennick Jensen (f. 1894), Bakkevej 16, 5610 Assens.
21. Købmand O. Alban Knudsen (f. 1909), Hendrik Pontoppidans Gade 30, 8000 Århus C.
25. Ingeniør Ole Viggard (f. 1929), Sølystvej 63, 8600 Silkeborg.
27. Plantageejer N. Bjørklund (f. 1929), Roneklint, 4720 Præstø.

Afdød soraner hædres

En smuk buste af Viggo Thorlacius-Ussing, udført af billedhuggeren Jørgen Gudmundsen-Holmgreen, vil blive opstillet på Sorø Kunstmuseum. Busten er skænket af bestyrelsen for Ny Carlsbergfondet og har stået i Dr. Ussings hjem. Thorlacius-Ussing døde sidste efterår, 87 år gammel, og var lige til sin død den kunstneriske leder af Kunstmuseet, som voksede frem efter udstillingen af soransk kunst ved skolens 350 års jubilæum, og som Ussing med stor kærlighed og interesse byggede op til en virkelig høj standard.

Dødsfald

FREDERIK L. JØRGENSEN (R 05)
5. januar 1888 — 22. februar 1979
NIELS STAGE (S 58)
2. maj 1940 — 5. april 1979
HJALMAR LAUTRUP-LARSEN
22. maj 1888 — 8. april 1979
HANS HENRIK STEVENIUS NIELSEN
8. september 1902 — 13. april 1979

Memo

Frokosttaler den 7. juni 1979

Knud Palslev (S 08): »Små indtryk fra kajakture i Skåne og Blekinge«.

MEDELEMSKONTINGENTET

er for 1979 fastsat til kr. 60,00; for juniormedlemmer (fra og med årgang 1972) — samt for medlemmer, fyldt 67 år — dog kun 30,00. Medlemmer, som aftjener deres værnepligt, er kontingentfri et år, når meddelelse gives til:

SORANSK SAMFUND: Kassereren

Civilingeniør S. Kamman
Tobaksvejen 10 2860 Søborg
(01) 69 11 44
Postgiro 4 00 17 10

BETALING

Til de medlemmer, der er bosat i Danmark, på Færøerne, i Norge, Sverige, Finland og på Island frømsendes fortrykte girokort. Medlemmer, bosat i det øvrige udland, bedes tilsende os en check lydende på danske kroner (det koster Samfundet d.kr. 5,00 at indløse en check i fremmed valuta). Denne indbetaling må gerne komme kassereren i hænde uden yderligere opfordring, hvorved Samfundet sparer tid og penge til opkrævning.

ADRESSEFORANDRINGER

meddeles til kassereren!

HENVENDELSER vedrørende:

SORANSK SAMFUND stiles til:

Overlæge Palle Taarnhøj
(Soransk Samfunds formand)
Københavns Amts Sygehus
2600 Glostrup
(02) 96 43 33, lokal 476

LEGATANSØGNINGER stiles til:

SORANSK SAMFUND

Direktør, cand. jur. Svend Clausen
(Soransk Samfunds næstformand)
Amaliegade 21 A, 1.
1256 København K
(01) 13 51 05, (03) 19 12 35

SORANERBLADET: Redaktion

Svend Ranvig
Kongebrovej 28
4180 Sorø
(03) 63 08 57 (bedst 18—19)

SORANERBLADET: Administration

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30, 1302 København K.
(01) 13 86 66

Sorø Bogtrykkeri ApS
Alléen 9, 4180 Sorø
(03) 63 05 75

Indhent tilbud på

Person-, Last-, Varevogne

MERCEDES-BENZ

4300 HOLBÆK
Hovedvej 4
(03) *43 41 22

4400 KALUNDBORG
Slagelsevej 162
(03) *51 11 66

4500 NYKØBING Sj.
Autogården
(03)* 41 11 22

Nyt tøj til bilen

ALTIKA

Autokonfektion
Blegdamsvej 28
2200 København N
(01) 39 64 41

Poul & Bent Henningsen
(1939)

Storno

RADIOTELEFONER

Artillerivej 126

Telefon (01) 57 68 00

Sorø Akademis
Skovdistrikt

Telf. (03) 63 01 25

gælder det **SPHAGNUM** så tal med

Pindstrup Mosebrug A/s

Pindstrup
8580 Ryomgård
Telefon (06) 39 61 00

SAAB

**LANCIA
POLSKI FIAT**

Salg - Service

Aut. SAAB-forhandler
NIELS THIELE

Automobiler
STENLØSE
Tlf. (03) 17 00 72

**SVEGÅRDS
BOGHANDEL
SORØ**

TELEFON (03) 63 00 27
POSTKONTO 6 00 71 63

THOR-VASK - NÆSTVED

TELEFON 72 25 50

DISTRIKTSBLADENE

de er så nemme at ekspedere til!

Danmarks distriktspresse, der omfatter over 3000 distriktsblade med et oplag på mere end 4,2 millioner, har som en særlig service gjort det nemt og enkelt for reklamebureauer og landsannoncører at ekspedere annoncer til distriktsbladene.

Annoncer til distriktsblade kan bestilles gennem

Distriktsbladenes Annonceekspedition

evt. blot på én ordreseddel eller kopi af indrykningsplanen. Uden udgifter for Dem ordner kontoret det ekspeditions-mæssige; afkontrollerer og opmåler annoncerne i bladene og fremsender automatisk bilagsblade. Specificeret afregning fremsendes månedsvis bagud.

Gennem 25 års arbejde med Danmarks distriktsblade er *Distriktsbladenes Annonceekspedition* den organisation, der véd mest om *alle* distriktsblade. Vi står derfor til Deres disposition med alle oplysninger om de enkelte blade.

Næsten alle reklamebureauer gør brug af *Distriktsbladenes Annonceekspedition* og sparer derved tid, porto og andre omkostninger. Til de autoriserede reklamebureauer ydes *fuld* bureauprovision.

DISTRIKTSBLADENES ANNONCEEKSPEDITION

Lille Strandstræde 20 . 1254 København K . Telefon (01) 123840*

Bogholderi og afregning:

Borgergade 20 . 1300 København K . Telefon (01) 138666* . Giro 3093409